

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3118

[6546]-61

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 551 MJ : Print Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following in detail (Any two) : **[20]**

- a) Explain the different beats in newspaper with suitable explanation?
- b) Explain the role and responsibilities of the Chief Editor of a newspaper with examples.
- c) Explain the process of making a magazine with suitable example.

Q2) Answer the following in detail. (Any one) : **[15]**

- a) What is a news lead? Explain at least five types of news leads with examples.
- b) Explain the role of photographs in Print Media.

Q3) Answer the following in detail. (Any one) **[15]**

- a) What precautions a sub-editor should take while translating news agency copies?
- b) What are the major tools for news gathering? Explain with examples.

Q4) Write Short Notes. (Any four) **[20]**

- a) Importance of Editing
- b) Info-graphics
- c) Circulation department in a newspaper
- d) Lokmanya Tilak's Journalism
- e) Interview skills
- f) Banner headline
- g) Sports Desk
- h) Sources of news

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3118

[6546]-61

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 551 MJ : Print Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]

- अ) वर्तमानपत्रातील वेगवेगळे बीट्स योग्य स्पष्टीकरणासह विशद करा.
ब) वृत्तपत्राच्या मुख्य संपादकाची भूमिका आणि जबाबदाऱ्या उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
क) योग्य उदाहरण देऊन मासिक तयार करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]

- अ) बातमीचा अग्रभाग म्हणजे काय? उदाहरणांसह किमान पाच प्रकारचे बातमीचे अग्रभाग स्पष्ट करा.
ब) मुद्रित माध्यमामध्ये छायाचित्रांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]

- अ) वृत्तसंस्थांकडून आलेल्या बातम्यांचे भाषांतर करताना उपसंपादकाने कोणती खबरदारी घ्यावी?
ब) बातम्या गोळा करण्यासाठी कोणती प्रमुख साधने आहेत? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्र.4) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) संपादनाचे महत्त्व
ब) माहितीचित्र
क) वर्तमानपत्रातील वितरण विभाग
ड) लोकमान्य टिळकांची पत्रकारिता
इ) मुलाखतीतील कौशल्य
फ) बॅनर मथळा
य) क्रीडाविषयक संपादकीय विभाग
र) बातम्यांचे स्रोत

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3119

[Total No. of Pages : 2

[6546]-62

F.Y. M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

**JMC 552 MJ : Audio and Audio-Visual Journalism
(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following in detail. (Any two) **[20]**

- a) What are the basic functions of camera? Explain various angles and shots.
- b) Write a voice over for a documentary about global warming.
- c) Explain the production process of Radio News Bulletin.

Q2) Answer the following in detail. (Any one) **[15]**

- a) Explain the role of All India Radio in Pre-independence period.
- b) Explain the general principles for writing the scripts and headlines for a TV news package.

Q3) Answer the following in detail. (Any one) **[15]**

- a) Write in detail about the multi-camera production.
- b) Discuss in detail the various formats of radio programmes.

Q4) Write Short Notes. (Any four) **[20]**

- a) Importance of Voice Modulation
- b) Doordarshan
- c) MOJO
- d) Chroma or Green Screen
- e) All India Radio
- f) SITE & Kheda Experiments
- g) VOX-POP
- h) Podcast

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3119

[6546]-62

F.Y. M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 552 MJ : Audio and Audio-Visual Journalism
(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]
अ) कॅमेऱ्याची मूलभूत कार्ये कोणती आहेत? विविध अँगल आणि शॉट्स स्पष्ट करा.
ब) जागतिक तापमान वाढीबद्दलच्या माहितीपटासाठी व्हाईस ओव्हर लिहा.
क) रेडिओ वार्तापत्राची निर्मिती प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्र.2)** खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]
अ) स्वातंत्र्यपूर्व काळात ऑल इंडिया रेडिओची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) टीव्ही न्यूज पॅकेजसाठी पटकथा आणि मथळे लिहिण्यासाठी सामान्य तत्त्वे स्पष्ट करा.
- प्र.3)** खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [15]
अ) मल्टी-कॅमेरा प्रॉडक्शनबद्दल तपशीलवार लिहा.
ब) रेडिओ कार्यक्रमांच्या विविध स्वरूपांची सविस्तर चर्चा करा.
- प्र.4)** टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]
अ) व्हाईस मॉड्युलेशनचे महत्त्व
ब) दूरदर्शन
क) मोजो
ड) क्रोमा किंवा ग्रीन स्क्रीन
इ) ऑल इंडिया रेडिओ
फ) साइट आणि खेडा प्रयोग
य) व्हाक्स-पॉप
र) पॉडकास्ट

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE3120

[Total No. of Pages : 2

[6546]-63

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 553 MJ : Digital Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer for any one of the following question. **[10]**

- a) Discuss in detail about any two digital content formats of your own choice with respect to the content generation technique needed to generate such a format and its importance for the field of digital journalism.

OR

- b) Suppose that you are a Multimedia content Generator for a national level digital news portal. Discuss in detail about the step-by-step process of generating a news with text and audio-visual content for such a portal.

Q2) Write answer for any one of the following question. **[10]**

- a) Analyze and compare the journalistic practice of any two 'Only Digital' media outlets with respect to their choice of content and style of representation.

OR

- b) Explain the thought process for content curation for a Digital Content Creator in detail.

Q3) Write any three short notes from the following. **[15]**

- a) Economics of Digital Journalism Business.
- b) Information Disorders
- c) Data Journalism in India
- d) Content Management System (CMS)
- e) AI for Digital Journalism
- f) Best practices for Mobile Journalism

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE3120

[6546]-63

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 553 MJ : Digital Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

- अ) डिजिटल आशय प्रकारांच्या निर्मितीसाठी गरजेची तंत्रे आणि डिजिटल पत्रकारितेसाठी अशा आशय प्रकारांचे असणारे महत्त्व या मुद्यांच्या संदर्भाने तुमच्या आवडीच्या कोणत्याही दोन आशयप्रकारांविषयी विस्ताराने चर्चा करा.

किंवा

- ब) राष्ट्रीय पातळीवर चालणाऱ्या एका डिजिटल वृत्तसंकेतस्थळासाठी तुम्ही मल्टिमीडिया कंटेंट जनरेटर म्हणून काम करत आहात असे समजा. अशा संकेतस्थळासाठी शाब्दिक तसेच दृक्श्राव्य आशय असलेल्या बातमीच्या निर्मिती प्रक्रियेची विस्ताराने चर्चा करा.

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

- अ) आशयाची निवड आणि सादरीकरणाची शैली विचारात घेत, कोणत्याही दोन 'ओन्ली डिजिटल' प्रकारातील माध्यमांच्या पत्रकारितेविषयीचे विश्लेषण आणि तुलना करा.

किंवा

- ब) एखाद्या डिजिटल आशय निर्मात्यासाठी आशयाचे एकत्रिकरण (कंटेंट क्युरेशन) करतानाची विचार प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.3) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन मुद्यांवर थोडक्यात टीपा लिहा. [15]

- अ) डिजिटल पत्रकारिता व्यवसायाचे अर्थशास्त्र
- ब) इन्फर्मेशन डिसऑर्डर्स
- क) भारतातील डेटा जर्नलिझम
- ड) आशय व्यवस्थापन प्रणाली (सीएमएस)
- इ) डिजिटल पत्रकारितेसाठी एआय
- फ) मोबाईल पत्रकारितेच्या सर्वोत्कृष्ट कार्यपद्धती

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5778

[Total No. of Pages : 2

[6546]-63R
M.A. (JMC)
JMC 553 MJ : Digital Journalism
(NEP) (2024 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer for any one of the following questions - [10]

- a) Considering the 'Explainer Video' as an important digital story-telling format, explain the content generation technique needed to generate such a format, way of using the format, its expected impact on the audience and its importance for the field of digital journalism. Provide suitable example.
- b) Analyze and compare the journalistic practice of any one Hindi 'Only Digital' media outlet to that of any one Marathi 'Only Digital' media outlet with respect to their choice of content, style of representation, content formats used and their related socio-political impacts.

Q2) Write answer for any one of the following questions - [10]

- a) Discuss in detail about the importance and use of fact checking methods in digital journalism.
- b) Explain in detail about the emergence of online news portals in India.

Q3) Write any three short notes from the following - [15]

- a) Digital Society
- b) Economics of Digital Journalism Business
- c) Digital Culture
- d) Social Media for Content Distribution
- e) Impact of AI of Digital Journalism Business
- f) Audio Podcast

P.T.O.

PE-5778

[6546]-63R
M.A. (JMC)
JMC 553 MJ : Digital Journalism
(NEP) (2024 Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]
अ) 'एक्स्प्लेनर व्हिडिओ' या डिजिटल आशयप्रकाराच्या विशेष संदर्भाने आशयनिर्मितीचे तंत्र, आशय वापरण्याची पद्धत, त्याचा ग्राहकांवरील अपेक्षित परिणाम आणि डिजिटल पत्रकारितेसाठी त्याचे महत्त्व या मुद्द्यांचे विश्लेषण करा. त्यासाठीची समर्पक उदाहरणे द्या.
ब) आशयाची निवड, सादरीकरणाची शैली, आशयप्रकारांचा वापर आणि सामाजिक – राजकीय परिणाम हे मुद्दे विचारात घेत पत्रकारितेमध्ये कार्यरत कोणत्याही एका हिंदी 'ओन्ली डिजिटल' माध्यम संस्थेची कोणत्याही एका मराठी 'ओन्ली डिजिटल' माध्यम संस्थेच्या कार्यशैलीसोबत तुलना करा.
- प्रश्न 2)** पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]
अ) डिजिटल पत्रकारितेमधील तथ्य पडताळणीच्या पद्धतींचा होत असलेला वापर व त्याचे महत्त्व विस्ताराने स्पष्ट करा.
ब) भारतामधील ऑनलाईन न्यूज पोर्टल्सच्या उदयाची माहिती विस्ताराने द्या.
- प्रश्न 3)** पुढीलपैकी कोणत्याही तीन मुद्द्यांवर थोडक्यात टीपा लिहा. [15]
अ) डिजिटल सोसायटी
ब) डिजिटल पत्रकारिता व्यवसायाचे अर्थशास्त्र
क) डिजिटल संस्कृती
ड) आशय वितरणासाठी समाजमाध्यमे
इ) डिजिटल पत्रकारिता व्यवसायावरील एआयचा परिणाम
फ) ऑडिओ पॉडकास्ट

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE3121

[Total No. of Pages : 2

[6546]-64

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 556 MJ : Development Communication

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the need of sustainable development.

[10]

OR

Write about the 'different needs of urban and rural development' in India.

Q2) Write about the role of community radio in the process of rural development. [10]

OR

Write about the development projects initiated in the last five years in India.

Q3) Write short notes on (any 3).

[15]

- a) Development Journalism.
- b) ICT for development.
- c) U.N.D.P.
- d) Characteristics of Development.
- e) Dr. Ambedkar's thoughts on Development.
- f) Gandhian thoughts on development.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE3121

[6546]-64

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

**JMC 556 MJ : Development Communication
(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) 'शाश्वत विकासाची गरज' यावर सविस्तर चर्चा करा.

[10]

किंवा

‘भारतातील शहरी आणि ग्रामीण विकासाच्या गरजा’ या विषयावर सखोल चर्चा करा.

प्र.2) कम्युनिटी रेडिओच्या ग्रामीण विकास प्रक्रियेतील भूमिका या विषयावर सविस्तर चर्चा करा.

[10]

किंवा

भारतात गेल्या पाच वर्षात झालेल्या विकास प्रकल्पांची सविस्तर चर्चा करा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणतेही 3)

[15]

- अ) विकास पत्रकारिता
- ब) ‘आयसीटी’ आणि विकास
- क) यू.एन.डी.पी.
- ड) विकासाची वैशिष्ट्ये
- इ) डॉ. आंबेडकरांचे विकास विषयक विचार
- फ) गांधींचे विकास विषयक विचार

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE3122

[Total No. of Pages : 2

[6546]-65

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 557 MJ : Photo Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write about Photojournalism in present era.

[10]

OR

Write about the features of journalistic photos.

Q2) Write the history of photojournalism with suitable examples.

[10]

OR

Write the characteristics of a digital camera and mobile photography.

Q3) Write short notes (any 3).

[15]

- a) Types of lens.
- b) Photo as a News.
- c) Use of Infographics.
- d) Editorial aspects of photo editing.
- e) Photoshop Tools (any 3).
- f) Role of a Photojournalist.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE3122

[6546]-65

First Year M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 557 MJ : Photo Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) फोटोजर्नलिझम च्या सद्य परिस्थितीवर भाष्य करा.

[10]

किंवा

पत्रकारितेसाठीचे फोटो या विषयावर सविस्तर लिहा.

प्र.2) फोटो जर्नलिझम चा इतिहास उदाहरणासहित थोडक्यात स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

डिजिटल कॅमेरा आणि मोबाइल फोटोग्राफी यांची वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणतेही 3)

[15]

- अ) लेन्स चे प्रकार
- ब) फोटो एक बातमी
- क) इन्फोग्राफिक चा वापर
- ड) फोटो चे संपादकीय घटक
- इ) फोटोशॉप चे टूल्स (कोणतेही 3)
- फ) फोटोजर्नलिस्ट ची भूमिका

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-3123

[Total No. of Pages : 2

[6546]-66

M.A. J.M.C.

**JMC 558 MJ : Business Journalism
(2024 Pattern) (Semester - II)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Why Donald Trumps Policy is affecting World? [10]

OR

- b) Define economic growth and economic development. Discuss the key differences between them.

Q2) a) List importance of various acts related to prevent corruption and black money. [10]

OR

- b) Define the role of business and industry as a journalistic beat. Discuss potential sources of news on business and effective strategies for reporting.

Q3) Short notes (Any 3) [15]

- a) Chief Minister Ladaki Bahin scheme.
- b) Reserve Bank of India.
- c) Inflation.
- d) Maharera.
- e) Capitalism.
- f) Corporate Social Responsibility.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE-3123

[6546]-66

M.A. J.M.C.

JMC 558 MJ : Business Journalism

(2024 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) डोनाल्ड ट्रम्प यांचे धोरण जगावर परिणाम करणारे का आहे? [10]

किंवा

ब) आर्थिक वाढ आणि आर्थिक विकासाची व्याख्या करा. त्यांच्यातील मुख्य फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अ) भ्रष्टाचार व काळा पैसा रोखण्यासाठी केलेले कायदे कोणते व त्यांचे महत्व काय हे सांगा. [10]

किंवा

ब) व्यवसाय आणि उद्योगाची भूमिका पत्रकारितेच्या बीटमधून परिभाषित करा. व्यवसायावरील बातम्यांचे संभाव्य स्रोत आणि अहवाल देण्यासाठी प्रभावी धोरणांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

अ) मुख्यमंत्री लाडकी बहीण योजना

ब) भारतीय रिझर्व्ह बँक

क) महागाई

ड) महारेरा

इ) भांडवलशाही

फ) व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE3124

[Total No. of Pages : 2

[6546]-67

F.Y. M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 559 MJ : Culture Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is relation between folk art, entertainment and societal norms? **[15]**

OR

- b) Why is specialization in some aspects of culture important for effective coverage? Which are such aspects that can be considered for cultural reporting? Explain with suitable example. **[15]**

Q2) a) How the process of globalization is affecting Indian culture? **[10]**

OR

- b) Answer the following: **[10]**
- i) What are the challenges before Indian Culture through whatApp?
 - ii) How can television news media be effectively used for promotion of various types of culture?

Q3) Write Short notes: (any 2) **[10]**

- a) Film critic
- b) Classical art and Folk art
- c) Reporting of cultural events
- d) Qualities of an idela critic

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE3124

[6546]-67

F.Y. M.A. (J.M.C.)

JOURNALISM

JMC 559 MJ : Culture Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) लोककला, मनोरंजन आणि सामाजिक नियम यातील नाते सांगा. [15]

किंवा

- ब) संस्कृतीच्या काही विशिष्ट क्षेत्रांवर हातखंडा मिळवणे, चांगल्या सांस्कृतिक वार्ताकनासाठी महत्वाचे का मानले जाते? संस्कृतीविषयक वार्ताकनासाठी अशी महत्वाची क्षेत्रे कोणती आहेत? सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) अ) जागतिकीकरणाची प्रक्रिया भारतीय संस्कृतीवर कसा प्रभाव टाकते हे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

- ब) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [10]
i) व्हाट्सएपच्या माध्यमातून भारतीय संस्कृतीसमोर कोणकोणती आव्हाने आहेत?
ii) विविध प्रकारच्या संस्कृतींची माहिती पोहोचविण्यासाठी, दूरचित्रवाणीवरील वृत्त माध्यमांचा प्रभावी वापर कशाप्रकारे होऊ शकेल?

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणतेही दोन) [10]

- अ) चित्रपट समीक्षक
ब) शास्त्रीय कला आणि लोककला
क) सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे वार्ताकन
ड) आदर्श टिकाकाराची गुणवैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3125

[Total No. of Pages : 2

[6546]-71

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC 601 MJ : UNDERSTANDING SOCIETY - II

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions. **[20]**

- a) 'Media is a reflection of society'. Explain.
- b) Explain the role of science & technology in the process of development.
- c) Differentiate between caste & class & its influence on society.

Q2) Answer any one of the following questions. **[15]**

- a) Explain the reasons of migrations to big city in Maharashtra? What are consequences of this.
- b) What is development? What are the different models of development?

Q3) Answer any one of the following questions. **[15]**

- a) Explain the 'Hindvi Swarajya of Chatrapati Shivaji Maharaj'.
- b) State the reasons behind the demand for Maratha reservation in Maharashtra.

Q4) Answer any four short notes. **[20]**

- a) Biodiversity
- b) Panchasheel of Lord Buddha
- c) Saints of Maharashtra
- d) Coronation of Chatrapati Shivaji Maharaj
- e) Floods in Maharashtra
- f) Quit India Movement
- g) Vedic Literature
- h) Global warming

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3125

[6546]-71

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC 601 MJ : UNDERSTANDING SOCIETY - II

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानवी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [20]

- अ) माध्यमे हे समाजाचे प्रतिबिंब आहे. स्पष्ट करा.
- ब) विकास प्रक्रियेत विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा.
- क) जात आणि वर्ग ह्यांच्यातील फरक सांगा, आणि त्याचा समाजावर होणारा प्रभाव सांगा.

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [15]

- अ) महाराष्ट्रातील ग्रामिण लोकसंख्या कोणत्या कारणांमुळे शहरांमध्ये स्थलांतरीत होत आहे? त्याचे परिणाम काय आहेत?
- ब) विकास म्हणजे काय? विकासाचे वेगवेगळे मॉडेल्स कोणते आहेत?

प्र.3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [15]

- अ) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे हिंदवी स्वराज्य समजावून सांगा.
- ब) महाराष्ट्रात मराठा आरक्षणाच्या मागणीमागील कारणे काय आहेत? थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा. [20]

- अ) जैवविविधता
- ब) भगवान बुद्धांचे पंचशील
- क) महाराष्ट्रातील संत
- ड) छत्रपती शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक
- इ) महाराष्ट्रातील पूर परिस्थिती
- फ) भारत छोडो चळवळ
- य) वैदिक साहित्य
- र) जागतिक तापमानवाढ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3126

[Total No. of Pages : 2

[6546]-72

Second Year M.A. (J.M.C.)

JMC 602 MJ : MEDIA & COMMUNICATION THEORY

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one from the following question. **[20]**

- a) Explain media is a powerful tool for social change.
- b) Explain the development of communication models.
- c) Write about the functions and dysfunctions of media.

Q2) Answer any one from the following question. **[15]**

- a) Explain the role of Agenda setting theory.
- b) How the content is getting changed on the OTT platforms?

Q3) Answer any one of the following question. **[15]**

- a) Explain the concept of manufacturing consent.
- b) Explain the Indian perspectives of communication.

Q4) Write any four short notes from the following. **[20]**

- a) Culture Industry
- b) Actor Network Theory
- c) Gender and media
- d) Marshall Mc Luhan
- e) Media Audiences
- f) Media effects
- g) Stereotypes
- h) Democracy and media

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3126

[6546]-72

Second Year M.A. (J.M.C.)

JMC 602 MJ : MEDIA & COMMUNICATION THEORY

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [20]

- अ) 'प्रसार माध्यमे' ही समाज बदलासाठी एक प्रभावी साधन आहे हे विधान स्पष्ट करा.
- ब) 'संज्ञापन प्रारूपांचा विकास' या विषयावर सविस्तर लिहा.
- क) प्रसारमाध्यमांची जबाबदारी आणि दुष्परिणाम यावर विवेचन करा.

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [15]

- अ) अर्जेंडा सेटींग थेअरी ची भूमिका स्पष्ट करा.
- ब) ओ.टी.टी. माध्यमांवरील आशय कसा बदलत जातो हे स्पष्ट करा.

प्र.3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [15]

- अ) मॅन्युफॅक्चरींग कंसेंट ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) 'संज्ञापनाचे भारतीय दृष्टीकोन' या विषयावर सविस्तर लिहा.

प्र.4) पुढीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा. [20]

- अ) कल्चर इंडस्ट्री
- ब) अॅक्टर नेटवर्क थेअरी
- क) लिंगभाव आणि माध्यमे
- ड) मार्शल मॅकलुहान
- इ) माध्यमांचे प्रेक्षक
- फ) माध्यमांचे परिणाम
- य) पठडीबाज चित्रण
- र) लोकशाही आणि प्रसारमाध्यमे

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3127

[6546]-73

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC-603-MJ : DIGITAL MEDIA MANAGEMENT

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question.

[15]

- a) Write about the content strategies for OTT platforms.
- b) Write about the emerging trends of digital content creation.

Q2) Write any four short notes from the following.

[20]

- a) Scalability
- b) Pay Per Click
- c) Project Manager
- d) Social Media Management
- e) Influencer
- f) Digital Media Research
- g) Content Spread

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3127

[6546]-73

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC-603-MJ : DIGITAL MEDIA MANAGEMENT

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

[15]

- अ) ओटीटी प्लॅटफॉर्मसाठी आशय रणनीती (कंटेंट स्ट्रॅटेजी) सविस्तर लिहा.
- ब) डिजिटल आशय निर्मितीचे उदयोन्मुख ट्रेंड (कल) या बद्दल लिहा.

प्र.2) पुढीलपैकी कोणतेही चार टिपा लिहा.

[20]

- अ) स्केलेबिलिटी
- ब) पे पर क्लिक
- क) प्रकल्प व्यवस्थापक (प्रोजेक्ट मॅनेजर)
- ड) सोशल मीडिया व्यवस्थापन
- इ) इन्फ्लुएन्सर
- फ) डिजिटल मीडिया संशोधन
- य) कंटेंट स्प्रेड

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3128

[Total No. of Pages : 2

[6546]-74

Second Year M.A. (J.M.C.)

JMC 606 OE : POLITICAL COMMUNICATION

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one from the following question.

[15]

- a) Define the role of media in pre-independence period as tool of communication.
- b) Explain the traditional ways of communication used during election. Before arrival of digital media. Give examples.

Q2) Write any four short notes from the following.

[20]

- a) Twitter handle of politician
- b) Importance of party symbols.
- c) Maan ki Baat
- d) Citizen's Role in Politics
- e) Role of media in politics observation
- f) Political communication
- g) Election campaign strategies

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3128

[6546]-74

Second Year M.A. (J.M.C.)

JMC 606 OE : POLITICAL COMMUNICATION

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[15]

- अ) स्वातंत्र्यपूर्व काळात संवादाचे साधन म्हणून माध्यमांची भूमिका काय होती ते सांगा.
- ब) निवडणूकी दरम्यान वापरल्या जाणाऱ्या संवादाच्या पारंपारिक पद्धती स्पष्ट करा. डिजिटल माध्यमांच्या आगमनापूर्वीची योग्य उदाहरणे लिहा.

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा.

[20]

- अ) राजकारणाचे ट्वीटर हँडल
- ब) पक्षाच्या चिन्हाचे महत्त्व
- क) मन की बात
- ड) राजकारणात नागरिकांची भूमिका
- इ) राजकारणात माध्यमांची भूमिका आणि निरीक्षणे
- फ) राजकीय संवाद
- य) निवडणूक प्रचार धोरण

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3129

[6546]-75

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC 607 OE : SOCIAL MEDIA COMMUNICATION

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one question in detail.

[15]

- a) Explain in detail how the influence of social media has increased in Indian politics after 2014.
- b) Explain with suitable examples how social media has changed communication in social and personal life.

Q2) Write short notes (any four).

[20]

- a) Discussion Forums
- b) Social Media and Globalization
- c) Concept of 'Timeless Time'
- d) Hashtags in social media
- e) Food-culture and social media
- f) Twitter to Mastodon
- g) Data Visualization

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3129

[6546]-75

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC 607 OE : SOCIAL MEDIA COMMUNICATION

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

[15]

- अ) भारतीय राजकारणात 2014 नंतर सोशल मीडियाचा प्रभाव कसा वाढत गेला हे विस्ताराने स्पष्ट करा.
ब) सामाजिक व वैयक्तिक जीवनात सोशल मीडियामुळे संवादात कसा बदल झाला आहे, हे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) डिस्कशन फोरम्स
ब) सोशल मीडिया आणि जागतिकीकरण
क) 'टायमलेस टाईम' ची संकल्पना
ड) सोशल मीडियामध्ये हॅशटॅग
इ) खाद्य-संस्कृती आणि समाज माध्यम
फ) ट्विटर ते मेटोडोन
य) माहिती दृश्यमान

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE3130

[Total No. of Pages : 2

[6546]-76

Second Year M.A. (J.M.C.)

JMC 608 SE : CRIME JOURNALISM

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is Crime Journalism? Explain the ethics of crime Journalism. **[15]**

OR

b) Write in detail about the importance of crime reporting in the media. **[15]**

Q2) Write short notes (any four).

[20]

- a) E-Crime
- b) POCSO Act
- c) Police Press Conference
- d) Chargesheet
- e) Qualities of crime reporter
- f) Drugs Mafia in Pune Sassoon Hospital

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE3130

[6546]-76

Second Year M.A. (J.M.C.)

JMC 608 SE : CRIME JOURNALISM

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 35

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) गुन्हे पत्रकारिता म्हणजे काय? गुन्हे पत्रकारितेतील नैतिकता स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) प्रसारमाध्यमांमध्ये गुन्हे विषयक वार्ताकनाचे महत्त्व काय आहे याबद्दल सविस्तर लिहा. [15]

प्र.2) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) ई-गुन्हा
ब) पास्को कायदा
क) पोलीस पत्रकार परिषद
ड) आरोप पत्र
इ) क्राइम रिपोर्टरसाठी गुण
फ) पुणे ससून रूग्णालयातील ड्रग्स माफिया

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3131

[Total No. of Pages : 2

[6546]-77

M.A. (JMC)

**JMC 609 SE : Science and Environment Journalism
(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) a) Explain how science and environment are essential elements in news in political, corporate and community domains. Explain with examples how any development influences decision-making and public perception.[15]

OR

- b) What is Biodiversity? Explain its importance and impact on society. How environmental journalism works to create awareness in society about biodiversity.

Q2) Short Notes (Any 4) :

[20]

- a) Politicization in Science
- b) Scientific Attitude
- c) Challenges in Science Communication
- d) Conventional and Non-conventional Energy
- e) Science and Technology
- f) Climate Change
- g) Industrial Waste

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3131

[6546]-77

M.A. (JMC)

JMC 609 SE : Science and Environment Journalism

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) राजकीय, कॉर्पोरेट आणि सामुदायिक डोमेनमधील बातम्यांमध्ये विज्ञान व पर्यावरण हा आवश्यक घटक कसा ठरतो हे सांगा. कोणताही विकास कामाचा निर्णय घेण्यावर आणि लोकांच्या धारणावर कसा प्रभाव टाकतो हे उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) जैवविविधता म्हणजे काय? त्याचे महत्त्व आणि समाजावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. जैवविविधतेविषयी समाजात जागरूकता निर्माण करण्यासाठी पर्यावरण पत्रकारिता कसे कार्य करते?

प्रश्न 2) टीपा लिहा (कोणत्याही चार) [20]

- अ) विज्ञानातील राजकीयकरण
- ब) वैज्ञानिक वृत्ती
- क) विज्ञान संप्रेषणातील आव्हाने
- ड) पारंपरिक आणि अपारंपरिक ऊर्जा
- इ) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान
- फ) हवामान बदल
- य) औद्योगिक कचरा

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PE-3132

[Total No. of Pages : 2

[6546]-78

M.A. (JMC)

**JMC-610 SE : INVESTIGATIVE AND IN-DEPTH REPORTING
(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one from the following questions : **[15]**

- a) Describe in detail the practice of investigative journalism in India post-2020 with proper examples.
- b) Compare the investigative journalism process followed by any one national media house to that of any one international media house with proper examples of their respective works.

Q2) Write any Four short notes from the following : **[20]**

- a) Importance of research for investigative journalism.
- b) Planning for an investigative story.
- c) Writing in-depth stories.
- d) Digital media for investigative journalism.
- e) Responsibilities of an investigative journalist.
- f) Importance of Timeline.
- g) Difference between conventional journalism and investigative journalism.

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PE-3132

[6546]-78

M.A. (JMC)

JMC-610 SE : INVESTIGATIVE AND IN-DEPTH REPORTING

(NEP 2024 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील दिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा : [15]

- अ) सन 2020 नंतरच्या काळातील भारतामधील शोधपत्रकारितेविषयी समर्पक उदाहरणांच्या मदतीने विस्ताराने मांडणी करा.
ब) समर्पक उदाहरणांच्या मदतीने राष्ट्रीय पातळीवरील कोणत्याही एका माध्यमसंस्थेच्या शोधपत्रकारिताविषयक कामगिरीची आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील कोणत्याही एका माध्यमसंस्थेच्या शोधपत्रकारिताविषयक कामगिरीशी तुलना करा.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा : [20]

- अ) शोधपत्रकारितेसाठी संशोधनाचे महत्त्व
ब) शोधपत्रकारितेसाठीचे नियोजन
क) सखोल वार्ताकनाधारित लेखनप्रक्रिया
ड) शोधपत्रकारितेसाठी डिजिटल माध्यमे
इ) शोधपत्रकारिता करणाऱ्या पत्रकाराच्या जबाबदाऱ्या
फ) 'टाईमलाईन'चे महत्त्व
य) पारंपरिक पत्रकारिता आणि शोधपत्रकारितेमधील फरक

ॐॐॐ